

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ПРОГРАМА ТА МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

4-5 грудня, 2023 р.

м. Одеса

*VI Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених*

Програма та матеріали виступів учасників

*ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ*

Олександр Камнєв – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність 121 Інженерія програмного забезпечення

Науковий керівник: **Наталія Рибка** – кандидатка філософських наук, доцентка кафедри філософії, історії та політології Національного університету «Одеська політехніка»

Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, Україна

АГРЕСІЯ У ВІЙСЬКОВИХ: ДІАГНОЗ ПО ФРЕЙДУ

Актуальність. Вивчення причин, сутності, проявів, можливостей прогнозування тощо поведінки людей під час війни, впливу війни на людей через повномасштабне вторгнення Росії в Україну як ніколи стали актуальними. Дослідження різноманітних психічних явищ та наслідків війни крізь призму теорій З. Фрейда має велике значення, оскільки може призвести до розширення наших знань про людину, надати необхідну інформацію кожному українцю, адже вже практично у кожного є родичі чи близькі військові, або він сам є військовим. Також, для тих молодих людей, що під час війни навчаються та мають погане уявлення про те, для чого навчатись, поєднання теорії із практикою, та чітке уявлення про актуальність теоретичних знань, буде слугувати сильною мотивацією для набуття знань.

Оскільки можливості набувати навички, технології та техніки психокорекції та тому подібне немає, то коротка теоретизація, яка пояснить сутність явища, причини, фактори ескалації агресії у військових дозволить сформувати адекватне ставлення до ситуацій (прогнозовано масових) проявів агресії, запобігати негативним проявам та сприяти такому становищу суспільстві, аби агресія була направлена у конструктивне русло.

Явище агресії у військових. У військовій сфері агресивні вияви трапляються дуже часто, вони спричиняють негативний вплив на процес взаємодії військовослужбовців, на їх міжособистісні взаємовідносини та перешкоджають ефективній готовності й підготовці до виконання поставлених військових завдань.

Цікаво, що дослідження показали, що більшість військових помірковано агресивні, які як правило не проявляють фізичну, вербальну або негативну агресію. Взагалі гармонійно розвинена особистість передбачає наявність у ній певної частки агресивності, що й робить її соціально адаптованою і корисною, у протилежному разі відбувається втрата індивідуальності, суб'єкт стає пасивним, конформним, знижується його соціальний статус, що не сприяє ефективній професійній діяльності військового. Агресивна поведінка безпосередньо залежить від рівня самооцінки: чим більшим є неадекватний рівень

самооцінки (неадекватно знижений або неадекватно завищений), тим вищими є показники загальної агресії та її складників.

Згідно цих досліджень явище розповсюджене, та загрозливе як для оточуючих так і для самих військових. Визначення сутності цього явища дозволить попередити прояви агресії, створити ефективні техніки для раціоналізації подібної поведінки.

Військовослужбовці травмовані. Військові операції та екстремальні ситуації на передовій можуть також призвести до психологічних травм у військовослужбовців. Це включає посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), депресію, тривожні розлади та інші психічні ускладнення. Під час служби вони можуть стикатися з великою кількістю стресових ситуацій, включаючи загрози для власного життя, втрату товаришів, переживання насильства та інші травматичні події.

Ці психологічні травми можуть мати серйозний вплив на психічне здоров'я та загальний стан особистості військових. Важливою є підтримка від психологів, психіатрів та інших спеціалістів у сфері психічного здоров'я для надання відповідної психотерапевтичної допомоги, що допоможе військовослужбовцям зрозуміти та перебороти наслідки психологічних травм, а також відновити емоційне та психічне благополуччя.

Фрейдівські психоаналітичні концепції. Психоаналітичні концепції Фрейда впливають на розуміння агресивної поведінки, особливо у військовому контексті. Він розглядав агресію як неодмінну частину людської природи, що може бути перенаправлена для конструктивних цілей. У його теорії агресія пов'язана із конфліктом між підсвідомими прагненнями (воно) та соціальними вимогами (над-я), що може призводити до напруги та агресивних вибухів, включаючи військові конфлікти.

Австрійський вчений аналізував агресію у контексті зіткнення внутрішніх бажань із зовнішніми обмеженнями цивілізації. Його підхід відкриває можливості для розуміння коренів агресії та способів її контролю. Однак критики зауважують, що Фрейд спрощував складні соціальні аспекти військової агресії, не враховуючи історичний та соціокультурний контекст.

Фрейд підкреслював значення внутрішньої саморефлексії для зменшення агресії в суспільстві. Його погляди були спрямовані на розуміння психологічних механізмів, що породжують агресивну поведінку, з метою побудови мирного суспільства.

Висновки. Отже, згідно теорій З. Фрейда агресія у військових є виразом внутрішніх психічних конфліктів та напруги, яка виникає з взаємодії між природними інстинктами та вимогами соціальної адаптації. Фрейдівські психоаналітичні концепції агресії відкривають важливі перспективи для розуміння природи конфліктів, включаючи військові, через призму психічних процесів та внутрішніх психологічних конфліктів. Вони вказують на важливість

саморефлексії та розуміння внутрішніх механізмів для контролю та управління агресією.

Список використаних джерел:

1. Сергієнко Н. П., Степура А. А. Психологічні особливості агресивності військовослужбовців. Міжнародна науково-практична конференція “Перспективи розвитку психології як науки в країнах ЄС та в Україні” 2-лют-2019 <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/8730>
2. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ.навч. закл. / О. Л. Туриніна. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. с. 149–159. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psiholog_travm.pdf
3. Sulloway, Frank J. "Freud, biologist of the mind: Beyond the psychoanalytic legend." Harvard University Press, 2017.

Андрій Парамоненко – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність 121 Інженерія програмного забезпечення

Науковий керівник: **Наталія Рибка** – кандидатка філософських наук, доцентка кафедри філософії, історії та політології Національного університету «Одеська політехніка»

Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, Україна

НІГІЛІЗМ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Війна, що триває в Україні, не лише спричинила масштабні руйнування, але й спровокувала екзистенційні кризи та сплеск нігілістичних переконань, що робить дослідження впливу нігілізму в таких конфліктах своєчасним і вкрай важливим. Це дослідження є життєво важливим для розуміння того, як викликаний війною нігілізм формує суспільну та індивідуальну реакцію на конфлікт, впливаючи на все – від особистих механізмів подолання до ширших культурних зрушень.

Аналіз нігілізму в контексті війни. Під час війни, особливо такої руйнівної, як конфлікт на нашій рідній землі, нігілізм може проявлятися в різних формах, глибоко впливаючи на людей і суспільство. Безперервне насильство і невизначеність часто призводять до відчуття екзистенційної кризи, коли традиційні вірування і цінності втрачають свій сенс. Люди, які стикаються з жахіттями війни, можуть прийняти нігілістичний світогляд як механізм подолання, ставлячи під сумнів мету життя і суспільні норми.

Крім того, всепроникний страх і тривога в таких умовах можуть ще більше закріпити нігілістичні настрої. Руйнування соціальних структур і постійна загроза життю та безпеці сприяють виникненню відчуття безглуздості та відчаю.

У соціальному плані цей зсув у бік нігілізму може мати глибокі наслідки. Це може призвести до зниження згуртованості громади, зростання апатії та